

zaaknummer 2012 T938

Datum beslissing 30 december 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) priester in het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 31 mei 2013.

Op 28 augustus 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hoofd Bureau Provinciaal Aartsbisdom Utrecht.

Op 10 oktober 2013 is ter griffie een verklaring binnengekomen van de heer [naam].

Op 28 november 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klagster is verschenen met haar therapeut de heer [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Bomers voornoemd. Namens het Aartsbisdom is verschenen [naam] voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klagster stelt dat zij in haar peuter- en kleuterjaren –vanaf 1955- en daarna weer in de leeftijd van acht tot ongeveer dertien jaar door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Klagster acht het waarschijnlijk dat het misbruik in de tussenliggende periode ook heeft plaats gevonden, maar zij kan zich dat niet goed herinneren.

Aangeklaagde was priester en vanaf [jaar] verbonden aan het Klein Seminarie in [plaats]. In [jaar] werd aangeklaagde bouwpastoor in [plaats]. In de weekenden logeerde aangeklaagde zeer regelmatig als huisvriend bij de familie van klagster in [plaats]. Anders dan in het

klaagschrift heeft klaagster ter zitting aangegeven dat aangeklaagde niet de mis deed in de parochie van de familie. Ook de feestdagen en de vakanties bracht aangeklaagde vaak door bij de familie. Zo ging aangeklaagde regelmatig mee naar Oostenrijk, voorin gezeten naast de vader van klaagster, terwijl moeder en klaagster achterin de auto zaten.

Klaagster herinnert zich, toen zij nog heel jong was –ongeveer twee à drie jaar oud- de grote zwarte ogen van aangeklaagde, die door haar spijlenbedje keken. Volgens klaagster betastte aangeklaagde haar bij het verschonen van de luiers en keek hij tussen haar benen.

De ouders van klaagster hadden de gewoonte om na de lunch vaak een middagslaapje te doen. Aangeklaagde ontfermde zich dan over klaagster, die inmiddels een jaar of vier was. Aangeklaagde liet klaagster paardje rijden op zijn schoot, hetgeen klaagster niet leuk vond. Ondanks haar protest, ging aangeklaagde daar toch mee door met een rood hoofd en bezweette handen. Klaagster herinnert zich dat zij een bobbel voelde. Zo mogelijk verstopte klaagster zich onder de grote ronde tafel, waar een pers over lag. Zij herinnert zich dat zij naar de benen van aangeklaagde keek en dat, zodra deze weg waren, zij naar buiten vluchtte met de hond.

Later, toen klaagster ongeveer acht jaar oud was, nam aangeklaagde klaagster vaak mee uit wandelen op het verlaten terrein van de oude fabriek van de vader van klaagster. Ook op deze locatie heeft het misbruik plaatsgevonden, aldus klaagster. Bij de fietsenstalling moest klaagster op haar bruin geblokt rokje gaan liggen. Eerst bekeek aangeklaagde klaagster onderlichaam, dan kwam hij daar met zijn gezicht bij en ging vervolgens met zijn vinger haar geslachtsdeel binnen. Klaagster wilde schreeuwen, maar begreep dat zij dat beter niet kon doen.

Wanneer aangeklaagde bij de familie logeerde, kwam hij 's avonds laat klaagster meevragen naar zijn kamer. Klaagster moest dan bij hem in bed gaan liggen en aangeklaagde lag op zijn knieën voor klaagster op bed. Klaagster moest zich ontkleden en aangeklaagde betastte haar en bekeek alles, waarna hij, steunend op zijn armen, bovenop haar ging liggen. Hij wreef dan met zijn buik over het lichaam van klaagster. Klaagster herinnert zich nog de dikke buik. Aangeklaagde betastte de vagina van klaagster, hetgeen pijn deed bij klaagster. Klaagster moest ook zijn geslachtsdeel vasthouden en met haar handen en mond daar langs wrijven. Zij herinnert zich dat zij vieze handen kreeg, maar zij begreep in die tijd niet waarom. Ter zitting heeft klaagster verklaard dat aangeklaagde niet met zijn geslachtsdeel bij haar naar binnen ging. Klaagster weet vooral nog dat zij haar mond moest houden. Ze durfde niet te schreeuwen.

Aangeklaagde kwam ook vaak binnen wanneer klaagster in bad zat. Hij bekeek haar dan en speelde met haar lijf.

Dezelfde handelingen vonden plaats op vakantie. Klaagster mocht van haar vader uit veiligheidsoverwegingen nooit de deur op slot doen, zodat aangeklaagde gemakkelijk naar binnen kon.

Zelfs op de leeftijd van zestien jaar heeft klaagster zich niet aan aangeklaagde kunnen onttrekken, terwijl hij haar wederom op het terrein bij de fabriek onder de lichtreclame seksueel misbruikte. Klaagster heeft het vermoeden dat aangeklaagde ook haar moeder niet met rust liet. Moeder heeft eens verteld dat aangeklaagde bij haar in [land] aan de deur morrelde. Toen moeder vroeg of hij dit ook bij klaagster deed, wilde klaagster moeder alle ellende besparen en ontkende.

2.2 Klaagster voelde van jong af aan dat het niet goed was wat aangeklaagde deed. In de periode dat het misbruik plaatsvond, heeft klaagster het nooit aan haar ouders durven te vertellen. De kerk was voor haar ouders heilig en aangeklaagde nam een zeer prominente plaats in in de familie. De halfzus en halfbroer van klaagster waren veel ouder en al het huis uit, zodat klaagster ook bij hen niet terecht kon.

Op een gegeven moment begon klaagster de handelingen bijna gewoon te vinden. Aangeklaagde was immers een goede vriend van vader?

Het eerste huwelijk van klaagster liep stuk, onder meer doordat klaagster grote moeite had met seksualiteit. Vanaf haar vroege jeugd is klaagster zeer onzeker, angstig, onrustig en voelt zij zich onveilig. Daarbij is klaagster bang voor afwijzing en represailles. Sinds een groot aantal jaren lijdt klaagster aan huidklachten, welke volgens haar arts mogelijk verband houden met stressklachten.

Ter zitting heeft klaagster haar verhaal zeer geëmotioneerd gedaan. Zij heeft daaraan toegevoegd dat zij erg depressief is en het leven moeilijk aankan, maar dat zij anderzijds nog steeds gelooft in een goddelijke macht en wil overleven.

2.3 Ten aanzien van steunbewijs heeft klaagster gesteld dat zij al in 1999 tijdens een leertherapie voor het eerst haar verhaal tegen een therapeut heeft gedaan. Deze raadde haar aan in de openbaarheid met dit verhaal te komen, maar de therapeut werd ziek en klaagster liet het er bij zitten.

Na het overlijden van de moeder van klaagster in 2010, namen de spanningen bij klaagster toe. Zij heeft zich met haar klachten tot de huisarts gewend, alsmede tot een therapeut, de heer [naam] en tot een revalidatiearts. Bovendien heeft klaagster haar heil gezocht bij een hypnotherapeut. Bij deze therapie zijn beelden uit de vroege jeugd van klaagster teruggehaald, waardoor zij zich de seksuele getinte handelingen van aangeklaagde door aangeklaagde kon herinneren zoals beschreven onder 2.1.

Daarnaast heeft klaagster aan twee oud-collega's verteld wat haar is overkomen, alsmede aan een aangetrouwde neef. Ook met haar partner, de heer [naam], heeft klaagster over haar misbruikverleden gesproken. Recent heeft dit tot problemen geleid, omdat hij niet goed met het gebeurde kan omgaan.

Ten bewijze van deze stellingen heeft klaagster diverse verklaringen overgelegd.

Daarbij heeft klaagster een verklaring overgelegd van de heer [naam]. De heer [naam] kent de familie van klaagster al heel lang.

Mr. Bomers heeft daaraan ter zitting toegevoegd dat zij overtuigd is van de oprechtheid van het verhaal van klaagster, dat de overgelegde verklaringen weliswaar niet heel concreet zijn, maar dat klaagster haar vriendinnen ook niet inhoudelijk van het misbruik op de hoogte heeft gesteld. Mr. Bomers verzoekt de Klachtencommissie vooral te in aanmerking te nemen de verklaringen van de neef de heer [naam] en van de oude bekende van de familie, de heer [naam].

2.3 Klaagster vraagt schriftelijke erkenning van het aangedane leed en schriftelijke spijtbetuiging voor het seksueel misbruik en de ingrijpende gevolgen daarvan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn reactie namens de aartsbisschop van het Aartsbisdom Utrecht gesteld dat, gezien het feit dat de door klaagster omschreven gebeurtenissen zich in de periode 1955 tot 1965 afspeelden, het niet eenvoudig is hieromtrent nadere informatie te vergaren.

[Naam] wijst allereerst op een brief van 19 december 2012 van [naam], hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht, waarin deze stelt dat hij geen enkele aanwijzing in de archieven kan vinden dat aangeklaagde als hulppastor pastorale werkzaamheden heeft verricht in genoemde periode in de parochie te [plaats].

[Naam] wijst daarbij op de afstand van 42 km tussen [plaats] en [plaats], waardoor het bestaan van een zodanige assistentie ook minder voor de hand ligt.

[Naam] heeft vervolgens twee collega's van aangeklaagde, die in dezelfde tijd als aangeklaagde op het Klein Seminarie in [plaats] verbleven, om nadere informatie verzocht. [Naam] heeft verklaard dat hij aangeklaagde vrij goed heeft gekend, maar dat hem niets bekend is van de relatie met de familie van klaagster, noch van enig vermoeden van seksueel misbruik door aangeklaagde. [Naam], die van 1957 tot 1972 was verbonden aan genoemd Seminarie, heeft hetzelfde verklaard.

Hij concludeert dat, nu aangeklaagde in [jaar] is overleden, de weg van schulderkenning en vragen om vergeving niet meer begaanbaar is. [Naam] heeft daarbij benadrukt dat de R.-K. Kerk grote bekommernis heeft met ieder slachtoffer van seksueel misbruik door ambtsdragers van de kerk.

Ter zitting heeft [naam] verklaard dat hij onder de indruk is van het verhaal van klaagster en dat hij voor klaagster hoopt dat de procedure bijdraagt tot verwerking van het gebeurde in het verleden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn bijna zestig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

De Klachtencommissie dient te onderzoeken of het aannemelijk is dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is van oordeel dat klaagster ter zitting haar verhaal op een integere, geëmotioneerde en authentieke wijze heeft gedaan en dat zij zich veel details wist te herinneren.

Dat klaagster pas in 2010 met haar verhaal naar buiten is gekomen en aan haar therapeut de heer Teunissen over het misbruik heeft verteld, houdt, naar het oordeel van de Klachtencommissie, eerder verband met het feit dat de moeder van klaagster in dat jaar is overleden, zodat klaagster zich niet langer genoodzaakt voelde haar moeder te ontzien door het geheim te bewaren, en is in mindere mate een gevolg van de publiciteit die in 2010 rond het seksueel misbruik binnen de R.-K. Kerk op gang kwam.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie vindt klaagster bijna voor al de door haar aangedragen feiten voldoende steunbewijs met name in de verklaring van neef [naam], zoals deze heeft verklaard dat hij klaagster al zijn hele leven kent en veel op bezoek kwam bij de familie van klaagster. [Naam] heeft verklaard over de veelvuldige bezoeken van aangeklaagde aan de familie en over hoe klaagster jaren geleden hem al had verteld over de geestelijke waar ze niets van moest hebben. Nadat klaagster in 2010 alles over het seksueel misbruik door aangeklaagde had verteld, begreep [naam], als ervaringsdeskundige, ook steeds meer waarom klaagster zich gedroeg zoals zij zich al die jaren gedroeg: gediensig, bezorgd, moeilijk in relaties. Ook de moeder van klaagster heeft tegenover [naam] verteld dat zij door aangeklaagde werd lastig gevallen.

Daarnaast hecht de Klachtencommissie waarde aan de verklaring van [naam], die de familie van klaagster al vijftig jaar kent en vijftwintig jaar kantoor heeft gehad in de woning van de familie. Hij heeft verklaard dat de moeder van klaagster hem heeft verteld dat aangeklaagde regelmatig op haar deur klopte om haar en haar dochter lastig te vallen. Toen klaagster hem vertelde wat er zich heeft afgespeeld in het verleden, was dat voor [naam] geen verrassing: hij "had dit altijd al vermoed".

Ten slotte betreft de Klachtencommissie mede in haar oordeel de verklaring van therapeut [naam]. Hij heeft verklaard in verscheidene hulpverleningssessies, beginnend op 29 maart 2010, te hebben kunnen vaststellen dat de in het klaagschrift van klaagster genoemde seksuele handelingen en seksuele activiteiten daadwerkelijk zijn ervaren door klaagster.

De Klachtencommissie acht op grond van vorenstaande aannemelijk dat klaagster in haar vierde levensjaar, en daarna van haar achtste tot haar dertiende en nog eens sporadisch op haar zestiende jaar door aangeklaagde is misbruikt. Dit misbruik bestond aanvankelijk uit paardje rijden op schoot met seksuele bijbedoelingen, daarna het betasten van de lichaamsdelen van klaagster, het penetreren met de vinger van het geslachtsdeel van klaagster en het met de hand en oraal moeten bevredigen van aangeklaagde. De Klachtencommissie gaat ervan uit dat dit misbruik zeer regelmatig in de zin van enkele keren per maand heeft plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht echter niet aannemelijk dat, zoals klaagster heeft gesteld, zij op twee- à driejarige leeftijd door aangeklaagde is misbruikt. Aan de verklaring van klaagster dat zij in een therapeutische sessie heeft teruggekeken op haar leven als zeer jonge peuter, kan de Klachtencommissie niet voldoende waarde hechten. Het is, naar het oordeel van de Klachtencommissie, een feit van algemene bekendheid dat de inprenting van kinderen van twee à drie jaar niet voldoende toereikend is om zich gebeurtenissen, die op zeer jonge leeftijd zouden hebben plaatsgevonden, in concreto te herinneren.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas vier jaar oud.

Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij, als een soort oom in huis, vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Klaagster heeft niet om financiële vergoedingen gevraagd. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager, kan klaagster zich echter voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Utrecht de klacht, voor zover deze betrekking heeft op het ondergane seksueel misbruik door aangeklaagde in de leeftijd vanaf vier jaar tot zestien jaar, gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 30 december 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, Zr. J.G.M. Verwijs, O.Praem en mr. P.R.M. van der Ven, pr, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.